

ftil det ned paa den Plads, hvor det hør
staae, som et underordnet Hjælpemiddel til at
lære den latinste Grammatik, det latinste Sprog.
Sag er endog tilbøielig til at gaae videre
endnu. Naar jeg skal see paa en af vore
Hovedulykker ved vor nationale Dannelse, saa ven-
der Tanken tilbage paa den clasfiske Dannelse, til
det Formalistiske; thi er der nogen Feil ved Dannel-
sen heri Landet, saa er det vor hele forma-
listiske Retning. Vi ere jo væsentligst oplagte
til Kritik og til hellere at see paa Formen
end paa Indholdet; men er der Noget, der
mere kan lære hele den studerende Ungdom,
som dog skulde modtage den høieste Dannelse,
dette, end netop deres Bessjæftigelse tidlig og
sildig med Formen istedetfor med det levende
Indhold? Sag er ikke istand til at opstille
noget detailleret Forslag om en Skolereform,
og dette er jo ogsaa en første Behandling,
hvor jeg kun tillader mig at gjøre mere al-
mindelige Betragtninger gjældende, Duffer, som
det Udvalg, som rimeligvis vil blive nedsat i
Sagen, vil kunne nærmere formulere; men jeg
skal dog ikke undlade for mit Bedkommende
at fremhæve Duffeligheden af, at der stærkere,
end her er Tilfældet, bliver lagt Vægt paa det
Sag, som idetmindste efter min Opfattelse er
det væsentligste Sag fremfor de andre Sag i
Skolen, og som ogsaa i sig optager det fra
Oldtiden, der i Virkeligheden har givet størst
Dannelse. Sag sigter naturligtvis til Historien.
Sag beklager, at det Udvalg, der var nedsat
ifjor, naar det stillede Historie op — jeg skal
ikke afgjøre i dette Dieblit, om det er rigtigt
at stille Historie op som et særligt Sag, som
et Led i en Trebeling, eller om man ikke paa
anden Maade bedre kunde sætte Historien
paa sin Plads — fandt det rigtigt at føie
Oldnordisk til; thi i Bestræbelsen efter at
føre denne Sprogform ind i Skolerne som
et betydeligt Sag, seer jeg kun et nyt Forsøg
fra det formalistiske, filologiske Standpunkt,
som efter min Opfattelse mere end noget an-
det har fordærvet os Skolevæsenet her i Lan-
det. Naar jeg sammenligner de Fordringer,
der stilles til Kundskab i Historie hos Folk,
der skulle være i Besiddelse af almindelig
Dannelse, med unødvendige Fordringer, som
stilles i Mathematik og de clasfiske Discipli-

ner, hvilke Mangler finder jeg da ikke hos
den studerende Ungdom? Der er flere frem-
mede Lande, hvor man i den Henseende lærer
Mere i Almueffolerne, end man lærer i de
lærde Skoler her, f. Ex. med Hensyn til
Kundskab til statsretlige Begreber, Kundskab
til det politiske Samfund, hvori vi leve. Det
kan gjerne være, at en Historielærer er saa
fornuftig at meddele dem nogen Kundskab
deri, men det hører ikke til det officielle Sag.
Sag kan ogsaa som Exempel tage det Sag,
som jeg selv bessjæftiger mig med, politisk
Deconomi, den hele Samfundshuusholdning,
Væren om det frie naturlige Samfund; hvor
læres det? I England og Frankrig vil man
have det ind i Almueffolerne, og hvis jeg ikke
feiler, har man allerede i Belgien indført det
i Almueffolerne. Man kræver med Føie i
disse Lande, at enhver Borger skal vide Bessked
om disse Ting, og jeg tør efter den Smule
Kjendskab, jeg har til Forholdene i England,
næsten sige, at 9 af 10 engelske Arbeidere vide
Mere derom end en Student her i Landet.
(Modsigelse fra Bille.) I det Mindste veed
jeg, naar jeg seer hen til de oeconomiske Be-
greber, at der gives juridiske Candidater her i
Landet, der ere blottede for de tarveligste
Kundskaber i denne Henseende — denne for-
malistiske Dannelse, hvormed vi begynde i vore
Skoler, fortsætte vi jo ogsaa senere. Sag veed
meget godt, og jeg beklager det, at jeg her
udtaler mig meget stærkt mod Anstuelser, som
findes hos de Fleste af mine Standsfæller;
men ligesaa bestemt som jeg siger min Me-
ning, naar jeg staaer overfor, hvad jeg maa
ansæe for Bondeprivilegier og eenfidedige For-
dringer fra den Side, ligesaa bestemt ud-
taler jeg min Mening overfor det, som jeg
ikke uden Grund har betegnet som det
lærde Laug. Det glæder mig at see, at Re-
gjeringen har tænkt paa at hæve de 2 første
Aar. Efter hvad jeg kjender til Skolerne,
troer jeg ikke, at man kan gaae videre end at
foreslaae, at de 2 yngste Classer borttages.
Det Gnefte, jeg kunde ønsket, var, at man her
havde gjort det til en Dvang, istedetfor at det
nu henstilles til Regjeringen. Sag troer, at
det ligefrem er skadeligt, at Staten ved sine
Skoler opfordrer Forældrene til at sende deres